

Fol. 18r-v.

(Om dit artikel duidelijk te maken en om de aanvoer van tin, zolang die zoveel met die van peper verschilde, vast te stellen, stelde de gouverneur-generaal voor de aanvoer op 20.000 pikol tin per jaar te bepalen en voor het meerdere een lagere prijs te betalen. Besloten werd om naast de betaalde 10.000 pikol nog eens 10.000 pikol aan te nemen tegen de volle prijs van rsd 15. [fol. 19] De gouverneur-generaal werd gemachtigd om een overeenkomst te sluiten voor het aannemen van meer tin tegen rsd 12 of 13 het pikol. Maar overigens zou te Palembang en te Batavia samen niet meer dan 20.000 pikol geaccepteerd worden. Na veel talmen kwam er bij besluit van 29 juni uit de onderhandelingen dat wat er dit jaar boven de 20.000 pikol is aangevoerd, voor rsd 13 het pikol gekocht zou worden. Maar de gezanten voerden in de vergadering van 6 juli aan dat zij uit vrees voor hun koning niet minder dan rsd 15 het pikol konden aannemen. De Hoge Regering hield echter voet bij stuk, waarop de gezanten zeiden dat ze dan slechts 20.000 lb voor de oude prijs zouden leveren en eventueel de peperleverantie geheel zouden staken. Daarop is geantwoord dat men het belang van de koning en rijksgroten genoeg kende om hiervan onder de indruk te zijn. Men zou de koning hierover een briefschrijven en op antwoord wachten, en vervolgens handelen in het belang van de Compagnie. De gezanten bleven echter bij hun besluit. [fol. 20] Ze ontvingen 20.000 lb voor de volle prijs; het meerdere is onbetaald gebleven. Dit is de koning bericht en tevens dat de Compagnie zoveel tin heeft, dat ze niet meer dan 20.000 lb zal aannemen. Er is op gewezen dat dit hopelijk niet betekent dat er minder peper wordt geleverd. Dit zou nadelig zijn voor de koning. Nu was het probleem hoe het grote restant van wel 5.200.000 lb tin uit Siam, Malakka en Bangka aan de man te brengen. De Chinese jonken hebben dit jaar bijna geen tin vervoerd. Dit is toe te schrijven aan de slechte markt voor thee en een te hoge verkoopprijs voor de afzet in China. Daarom is bij besluit van 25 juni de prijs van rsd 20, die op 19 mei 1758 was vastgesteld, verlaagd tot rsd 19 het pikol. Dat is nog altijd één rijksdaalder meer dan de prijs van 1758. De Westerkwartieren zal bericht worden [fol. 21] dat, evenals met het Japans staafkoper is geschied, de prijs ter bevordering van de afzet verlaagd kan worden. Er kon zo een aanzienlijke partij aan de Chinezen verkocht worden, zodat het restant verminderd is tot 2.796.029 lb.

SIAM

Er pleit zoveel tegen het opheffen van het kantoor te Siam dat dit nog niet is uitgevoerd. Ten eerste levert Bima weliswaar sapanhout, maar de Japanners willen slechts dat uit Siam. Er wordt door hen vijf of zes honderduizend pond gevraagd. Van Bima komt niet eens genoeg voor de retourschepen. Ten tweede kan Siam bij een slechte oogst, of bij onlusten, Java van rijst voorzien. [fol. 22] De prijs is niet veel hoger dan op Java. Volgens de jongste berekening kost een Siamse kojang van 2640 lb f 33,4,- en het last van 3066½ lb f 40,16,-. Het is onduidelijk hoe Heren XVII op een prijs van wel rsd 100 het Siamse kojang komen. Ten derde wordt men in Siam niet meer afgeperst. Ten vierde hebben de pretenties over geschenken niet veel om het lijf. Maar, ten vijfde, bedraagt volgens de visitateur-generaal de schuld van de koning per eind augustus 1761 wel f 29.063. Dat kan evenwel wel met f 14.515 verminderd worden, als de voor de Compagnie ongunstige balans voor geschenken, die de residenten op de rekening van de koning zetten, er weer afgetrokken wordt. De restant schuld van f 14.548 valt wel te innen. Ten zesde bedroegen de geschenken wel aanzienlijke sommen, maar ze zijn deels door ontvangen geschenken gecompenseerd. [fol. 23] Er kan bevolen worden om de balans voor geschenken globaal in evenwicht te brengen. Ten zevende kan er aangemaand worden dat de afgeperste veertig kati zilver, zoals de phra-klang in 1759 beloofde, inderdaad wordt teruggegeven. Ten achtste kunnen de uitgaven op een vaste som gesteld worden, waarboven de resident niets zal ontvangen. Vooral om de rijst en het sapanhout is tot het aanhouden van dit kantoor besloten. Op 8 juli zijn de jaarlijkse uitgaven op f 4000,- gesteld met bevel aan de resident zich daaraan te houden. Bovendien is toen besloten om van de schuld van de koning van, als gezegd f 29.063, f 14.515 af te schrijven.